

OBSAH

1	PRACOVISKO A PRACOVNÉ PODMIENKY	9
1.1	PRACOVISKO	10
1.2	PRACOVNÉ PODMIENKY.....	16
1.2.1	<i>Režim práce a odpočinku.....</i>	<i>19</i>
1.2.2	<i>Pracovné prostredie .....</i>	<i>26</i>
1.2.3	<i>Rizikové faktory pracovného prostredia v praxi .....</i>	<i>30</i>
2	MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY	35
2.1	MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY – ZÁKLADNÉ CHARAKTERISTIKY A DEFINÍCIE	36
2.2	OPTIMÁLNE A PRÍPUSTNÉ MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY	38
2.3	TEPELNÁ POHODA	41
2.4	VPLYV MIKROKLIMATICKÝCH PODMIENOK NA ZDRAVIE ČLOVEKA	43
2.5	MERANIE A HODNOTENIE FAKTOROV TVM	46
2.6	OPATRENIA NA OCHRANU ZDRAVIA ZAMESTNANCOV PRED ZÁŤAŽOU TEPLOM A CHLADOM....	49
3	HLUK A VIBRÁCIE.....	55
3.1	HLUK – ZÁKLADNÉ POJMY, DEFINÍCIE A CHARAKTERISTIKY.....	56
3.1.1	<i>Základné delenie typov hluku.....</i>	<i>64</i>
3.1.2	<i>Účinky hluku na ľudský organizmus .....</i>	<i>65</i>
3.1.3	<i>Meranie a hodnotenie hluku .....</i>	<i>69</i>
3.1.4	<i>Posúdenie rizika z expozície hluku.....</i>	<i>71</i>
3.1.5	<i>Opatrenia na odstránenie alebo zníženie expozície hluku .....</i>	<i>73</i>
3.2	VIBRÁCIE.....	76
3.2.1	<i>Vibrácie - základné pojmy, definície a charakteristiky .....</i>	<i>76</i>
3.2.2	<i>Prehľad škodlivých účinkov vibrácií na ľudský organizmus .....</i>	<i>78</i>
3.2.3	<i>Meranie a hodnotenie vibrácií v pracovnom prostredí .....</i>	<i>81</i>
3.2.4	<i>Ochrana zdravia pred účinkami vibrácií.....</i>	<i>82</i>
4	SVETLO A OSVETLENIE	87
4.1	FYZIKÁLNA PODSTATA SVETLA	88
4.2	FOTOMETRICKÉ VELIČINY A JEDNOTKY	89
4.3	FYZIOLOGICKÉ ZÁKLADY VNÍMANIA SVETLA	91
4.4	SVETELNÉ ZDROJE	94
4.4.1	<i>Všeobecné vlastnosti svetelných zdrojov.....</i>	<i>94</i>
4.4.2	<i>Žiarovky .....</i>	<i>96</i>
4.4.3	<i>Vysokotlakové výbojky .....</i>	<i>97</i>
4.4.4	<i>Nízkotlakové výbojky (žiarivky) .....</i>	<i>99</i>
4.4.5	<i>Svetelné diódy (LED) .....</i>	<i>100</i>
4.4.6	<i>Laser .....</i>	<i>101</i>
4.5	DENNÉ SVETLO A OSVETLENIE.....	102
4.5.1	<i>Slnko a budova .....</i>	<i>103</i>
4.5.2	<i>Pôsobenie slnečného žiarenia na budovu a spôsoby jeho ovplyvňovania ..</i>	<i>104</i>
4.5.3	<i>Denné svetlo a budova .....</i>	<i>106</i>
4.5.4	<i>Metódy určovania denného osvetlenia .....</i>	<i>109</i>

4.6	FARBY A ICH VÝZNAM V PRACOVNOM PROSTREDÍ	110
4.6.1	<i>Farebná úprava pracoviska</i>	110
4.7	MERANIE SVETELNÝCH VELIČÍN	113
4.8	POŽIADAVKY NA OSVETLENIE PRACOVNÉHO PRIESTORU	115
4.9	LEGISLATÍVA Z OBLASTI SVETLA A OSVETLENIA	117
5	ŽIARENIE	122
5.1	SPEKTRUM ELEKTROMAGNETICKÉHO ŽIARENIA	123
5.2	IONIZUJÚCE ŽIARENIE	124
5.2.1	<i>Vlastnosti prirodzeného rádioaktívneho žiarenia alfa</i>	125
5.2.2	<i>Vlastnosti prirodzeného rádioaktívneho žiarenia beta</i>	127
5.2.3	<i>Vlastnosti prirodzeného rádioaktívneho žiarenia gama a röntgenového žiarenia</i>	128
5.2.4	<i>Dozimetria ionizujúceho žiarenia</i>	130
5.2.5	<i>Všeobecné zásady ochrany pred žiarením</i>	136
5.3	ELEKTROMAGNETICKÉ POLE	140
5.3.1	<i>Účinky elektromagnetického poľa na ľudský organizmus</i>	142
5.3.2	<i>Opatrenia na ochranu zdravia pred elektromagnetickým poľom</i>	144
6	CHEMICKÉ FAKTORY	150
6.1	CHEMICKÉ FAKTORY – ZÁKLADNÉ CHARAKTERISTIKY A DEFINÍCIE	151
6.2	NEBEZPEČNÉ CHEMICKÉ LÁTKY	153
6.2.1	<i>Klasifikácia, označovanie a balenie nebezpečných chemických látok</i> ...	155
6.3	ÚČINOK NEBEZPEČNÝCH CHEMICKÝCH LÁTKOK NA ĽUDSKÝ ORGANIZMUS	162
6.4	MERANIE A HODNOTENIE CHEMICKÝCH FAKTOROV	167
6.5	OPATRENIA NA OCHRANU ZDRAVIA ZAMESTNANCOV PRED NEBEZPEČNÝMI CHEMICKÝMI FAKTORMI	169
7	PRACH A PRAŠNOSŤ PROSTREDIA	180
7.1	PRACH A PRAŠNOSŤ – ZÁKLADNÉ CHARAKTERISTIKY A DEFINÍCIE	181
7.2	DELENIE PRACHOV	183
7.2.1	<i>Tvar prachových častíc</i>	183
7.2.2	<i>Pôvod prachových častíc</i>	184
7.2.3	<i>Veľkosť prachových častíc</i>	185
7.3	VPLYV PRACHU NA ĽUDSKÝ ORGANIZMUS	189
7.3.1	<i>Depozícia prachových častíc v organizme v závislosti od ich veľkosti</i> ...	190
7.3.2	<i>Biologická účinnosť prachu</i>	192
7.4	MERANIE A HODNOTENIE KONCENTRÁCIE PRACHU	196
7.5	PREVENIA PRAŠNOSTI NA PRACOVISKU	199
8	BIOLOGICKÉ FAKTORY V PRACOVNOM PROSTREDÍ	207
8.1	BIOLOGICKÉ FAKTORY - ZÁKLADNÉ POJMY, DEFINÍCIE A CHARAKTERISTIKY	208
8.2	KLASIFIKÁCIA BIOLOGICKÝCH FAKTOROV	214
8.3	ÚČINKY BIOLOGICKÝCH FAKTOROV NA ĽUDSKÝ ORGANIZMUS	216
8.4	PROFESIONÁLNE INFEKČNÉ CHOROBY VYVOLANÉ BIOLOGICKÝMI FAKTORMI	219
8.5	RIZIKÁ PRI PRÁCI PRACOVNÍKOV OHROZENÝCH INFEKČNÝMI CHOROBAMI Z POVOLANIA	221

8.6	BIOLOGICKÉ FAKTORY S GENOTOXICKÝMI ÚČINKAMI.....	225
8.7	PREVENTÍVNE A OCHRANNÉ OPATRENIA NA ZNIŽOVANIE RIZÍK Z EXPOZÍCIE BIOLOGICKÝM FAKTOROM	226
9	PSYCHOLOGICKÉ FAKTORY PRACOVNÉHO PROSTREDIA	233
9.1	VÝKON	234
9.2	MOTIVÁCIA	235
9.3	PSYCHICKÁ ZÁŤAŽ – DEFINÍCIA	241
9.3.1	<i>Stupne záťaže</i>	241
9.3.2	<i>Druhy psychickej záťaže</i>	243
9.3.3	<i>Typy záťažových situácií</i>	246
9.4	OCHRANA ZDRAVIA PRED NEPRIAZNIVÝMI ÚČINKAMI ZÁŤAŽE	253
10	FYZIOLOGICKÉ FAKTORY V PRACOVNOM PROSTREDÍ.....	258
10.1	FYZIOLOGICKÉ FAKTORY - ZÁKLADNÉ POJMY, DEFINÍCIE A CHARAKTERISTIKY	259
10.2	ANATÓMIA A FYZIOLÓGIA SVALU	263
10.3	LEGISLATÍVA NA ÚSEKU VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA, OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA, TÝKAJÚCA SA FYZICKEJ ZÁŤAŽE.....	267
10.4	ŠKODLIVÉ ÚČINKY FYZICKEJ ZÁŤAŽE NA ĽUDSKÝ ORGANIZMUS	268
10.5	DIAGNOSTIKA, MERANIE A HODNOTENIE FYZICKEJ ZÁŤAŽE	273
10.6	MERANIE A HODNOTENIE CELKOVEJ FYZICKEJ ZÁŤAŽE.....	275
10.7	MERANIE A HODNOTENIE LOKÁLNEJ SVALOVEJ ZÁŤAŽE.....	283
10.8	MERANIE A HODNOTENIE PRACOVNÝCH POLÔH.....	285
10.9	OPATRENIA NA OCHRANU ZDRAVIA PRED NEPRIAZNIVÝMI ÚČINKAMI FYZICKEJ ZÁŤAŽE ...	291
11	ÚVOD DO ERGONÓMIE.....	298
11.1	PODSTATA ERGONÓMIE.....	298
11.2	PREDMET SKÚMANIA ERGONÓMIE	300
11.3	HISTORICKÝ VÝVOJ A CIELE ERGONÓMIE	304
11.4	SÚČASNÝ STAV ERGONÓMIE	308
11.5	VÝZNAM ERGONÓMIE A JEJ ORGANIZÁCIA	310
11.6	INTERDISCIPLINÁRNOSŤ ERGONÓMIE	312
12	ERGONOMICKÉ ZÁSADY NAVRHOVANIA PRACOVNÝCH SYSTÉMOV	317
12.1	ERGONOMICKÉ ZÁSADY NAVRHOVANIA PRACOVNÝCH SYSTÉMOV– ZÁKLADNÉ CHARAKTERISTIKY A DEFINÍCIE	319
12.2	VŠEOBECNÉ PRINCÍPY NAVRHOVANIA PRACOVNÝCH SYSTÉMOV.....	320
12.3	NÁVRH PRACOVNÉHO PRIESTORU A PRACOVISKA	328
12.4	SOMATOGRAFICKÁ PROJEKCIA	334
13	ERGONÓMIA V PRACOVNOM PROSTREDÍ.....	343
13.1	ERGONOMICKÉ POŽIADAVKY NA PRACOVISKO	343
13.1.1	<i>Pracovisko a pracovný priestor</i>	345
13.1.2	<i>Pohybový priestor</i>	347
13.1.3	<i>Zorný priestor pracoviska</i>	351
13.2	OPTIMALIZÁCIA A USPORIADANIE PRACOVÍSK.....	354

13.3	VYBAVENIE PRACOVISKA	355
13.4	PRACOVISKO S POČÍTAČOM	368
	PRÍLOHA 6.1 CHEMICKÉ FAKTORY - KARTA BEZPEČNOSTNÝCH ÚDAJOV	386
	PRÍLOHA 6.2 CHEMICKÉ FAKTORY - PREVÁDZKOVÝ PORIADOK.....	393
	PRÍLOHA 12.1 VÝKRES SOMATOGRFICKEJ ŠTÚDIE SEDENIA ZDRAVOTNE HENDIKEPOVANÉHO PRACOVNÍKA PRI PRÁCI S MONITOROM (PC)	400